

35107426 "EPB en verwarming"

Nationale secretaris: van der Aa Ron Dhr.

MEMO aan NsC over voortgang dd 12-08-2022

Type document	Gerelateerde inhoud	Datum document	Verwachte actie
Algemeen / Ander		2022-08-15	COMMENTAAR/ANTWOORD door 2022-09-19

Beschrijving

Bij het annuleren van de voorjaarsvergadering van de NsC EPB & verwarming is door de voorzitter en de secretaris toegezegd dat wij jullie een notitie zouden toesturen over het vervolg en de rol van de commissieleden daarin.

De ontwikkeling van deze notitie heeft langer geduurd dan door ons was gepland/voorzien. Onze excuses hiervoor.

In deze notitie wordt ingegaan op diverse ontwikkeling die een rol spelen bij de huidige situatie van de NsC en de nabije toekomst.

Op blz. 6 en 7 staan 2 adviezen die wij aan jullie voorleggen, met het vriendelijke verzoek het advies van jullie keuze aan te geven.

Vervolgens zullen wij de uitkomst van jullie reacties verzamelen en voorleggen aan de NC Binnenklimaat en energieprestatie.

Uiteraard worden jullie door ons geïnformeerd over deze communicatie en een daaropvolgend besluit van de NC.

Wij willen jullie verzoeken jullie keuze v.w.b. het advies uiterlijk 19 september 2022 door te geven aan Ron van der Aa (ron.vanderaa@nen.nl).

Mochten wij geen advies ontvangen dan gaan wij ervan uit dat akkoord gegaan wordt met het advies dat door de meerderheid van de leden is gekozen.

MEMO

Aan: de leden van de NsC EPB & verwarming

Auteur: Ron van der Aa i.s.m. Harm Valk

Datum 2022-08-12

Onderwerp Voortgang binnen de NsC EPB & verwarming

Beste commissieleden,

Op 12 april dit jaar is, na overleg tussen de voorzitter en de secretaris van de NsC, het besluit genomen om de vergadering van 14 april 2022 te annuleren.

In de mail die u daarover van de secretaris heeft ontvangen is de aanleiding voor het annuleren van de vergadering genoemd, te weten;

1. de stagnatie in de voortgang van de herstructurering van de Klimaatkolom;
2. de stagnatie in de overdracht van NTA 8800 naar de NC Binnenklimaat en energie;
3. de ontwikkelingen rondom EPBD IV;
4. de participatie van leden in de Europese en internationale normalisatie.

Tevens is toegezegd dat u in de maand mei een notitie toegestuurd zou krijgen over het vervolg en de rol van de commissieleden daarin. Door diverse omstandigheden is de uitwerking van deze notitie vertraagd, maar deze treft u hierbij nu aan.

Deze notitie gaat in 1^e instantie in op de bovengenoemde punten. Aansluitend zal een blik op de toekomst gegeven worden.

1. De herstructurering van de Klimaatkolom

Dit onderwerp is al geruime tijd onderwerp van gesprek en discussie. In principe hoeft de NC hier in het kader van de besluitvorming geen consensus in na te streven. Om een zo breed mogelijk draagvlak te bereiken heeft zij dit hiervoor wel afgesproken. En daar wringt in deze de schoen.

De NC Binnenklimaat en energieprestatie (zoals de nieuwe naam van de NC is) heeft in de afgelopen jaren (!) een discussie gevoerd en een besluit genomen over de nieuwe scope. Aansluitend heeft men op basis van de nieuwe scope een structuur uitgewerkt die zich richt op de op/inrichting van een aantal Werkgroepen (WG'en) die hieraan invulling moeten gaan geven. De op/inrichting van de nieuwe WG'en betekent ook de opheffing van de huidige NsC's.

Over dit laatste punt is het de NC tot op heden niet gelukt om besluitvorming op basis van consensus te krijgen. Reden: de NsC Ventilatie en luchtdoorlatendheid heeft een andere visie op/verbindt voorwaarden aan het opheffen van deze NsC. De impasse die hierdoor is ontstaan moet in de komende maanden doorbroken worden.

2. De overdracht van NTA 8800 naar de NC Binnenklimaat en energieprestatie;

Tijdens de ontwikkeling van NTA 8800 is in de Programmaraad Stelsel Energieprestatie het uitgangspunt geweest dat er op termijn sprake zou moeten zijn van een overdracht van NTA 8800 naar de NC Binnenklimaat en energieprestatie. Daarmee zou de NTA in het reguliere normalisatieproces geborgd moeten worden, zonder daarbij afbreuk te doen aan de spelregels die er rondom een NTA gelden.

Door de Programmaraad zijn er in 2021 randvoorwaarden aan deze overdracht verbonden. Deze randvoorwaarden betreffen zowel de robuustheid van de NTA als de robuustheid van de NC.

MEMO

V.w.b. de NTA zijn daarvoor de volgende randvoorwaarden vastgesteld;

Robuustheid NTA 8800:

- Aantal ontvangen interpretaties en omissies.
- Aard en impact van de ontvangen interpretaties en omissies.
- Aantal en type vragen vanuit de markt.
- Praktijkttoets NTA 8800:2019-06 door proefopname.
- Analyse parameters; hebben alle zaken die opgenomen worden ook voldoende effect?

V.w.b. de NC zijn de volgende randvoorwaarden vastgesteld;

Robuustheid NC 'Binnenklimaat en energieprestatie':

- Stakeholdervertegenwoordiging in NC en werkgroepen tenminste gelijkwaardig aan PR/PG/TG-en.
- Conformerings NC en werkgroepen aan het randvoorwaardendocument.
- Werking adviesrol normsubcommissies aan projectgroep NTA 8800.
- Werking adviesrol normcommissie aan Programmaraad EPG.

Werking van de adviesrol zal worden beoordeeld op de snelheid waarmee vragen beantwoord worden, het vermogen om beslissingen te nemen op basis van consensus en conformiteit van de adviezen met het randvoorwaardendocument waarbij centraal staat dat de belangen van de Nederland als geheel moeten prevaleren boven de belangen van individuele organisaties.

Op het gebied van de robuustheid van de NTA heeft de NC weinig invloed. Op dit moment kan gesteld worden dat de NTA in principe voldoende robuust is om in theorie overgedragen te worden. Echter, aan de randvoorwaarden t.a.v. de robuustheid van de NC wordt naar de mening van de Programmaraad op dit moment nog niet voldaan. Een door de Programmaraad ingesteld Evaluatieteam heeft hierover het volgende vastgesteld:

De stakeholdervertegenwoordiging is een belangrijke indicator in dit verband.

In de volgende gremia bij NEN participeren stakeholders;

- de Programmaraad Stelsel EPG;
- de Projectgroep NTA 8800;
- de normcommissie Binnenklimaat en energieprestatie;
- diverse normsubcommissies/werkgroepen onder de normcommissie.

Uit een analyse blijkt dat er 34 verschillende partijen participeren in de PR en de PG. Van deze 34 partijen participeren er 22 in de normcommissie of de daaronder vallende normsubcommissies/werkgroepen. Dit is 61%.

Opgemerkt wordt dat een nadere analyse naar achtergrond van de vertegenwoordigers niet is gemaakt.

V.w.b. de samenwerking tussen de PR/PG en de NC/NsC's op het gebied van NTA 8800 zijn in de afgelopen tijd (2021/22) diverse Taakgroepen (TG) samengesteld met vertegenwoordigers uit de diverse gremia. Hiervoor zijn de volgende TG'en ingericht;

MEMO

- TG Warmtepompen (3 leden die zowel in de PG als in de N(s)C participeren, 2 leden alleen vanuit de PG);
- TG Bouwkundige kwaliteit (6 leden die zowel in de PG als in de N(s)C participeren, 2 leden alleen vanuit de PG);
- TG To_{juli} (6 leden die zowel in de PG als in de N(s)C participeren, 2 leden alleen vanuit de PG);
- TG Gebiedsmaatregelen (5 leden die alleen zowel in de PG als in de N(s)C participeren).
- Daarnaast is in een aantal ad-hoc-groepen overleg gevoerd over o.a. ventilatie, verwarming, koeling en tapwater. Ook in deze groepen participeren personen die ook zitting hebben in NC of een van de NsC's

Op zich wordt er in deze TG'en en ad-hoc-groepen goed samengewerkt door leden vanuit zowel de PG als de N(s)C. Tegelijkertijd worden de volgende ontwikkelingen waargenomen;

- De herstructurering van de NC en de daaronder vallende N(s)C's verloopt moeizaam. Er is medio 2022 in de NC nog geen consensus bereikt over de definitieve plannen. De NC doet er op dit moment alles aan om bezwaren bij de Beleidscommissie Bouw m.b.t. de herstructurering te voorkomen.
- Leden van de NsC en de NC zijn niet alert daar waar het hun rol in Taakgroepen betreft op onderwerpen die voor hen van belang zijn. In de TG'en worden 'zaken gedaan' die vervolgens als advies voor besluitvorming aan de Projectgroep NTA voorgelegd worden. In de N(s)C's is bij diverse partijen onbegrip over de rol van de PG bij wijzigingen in NTA 8800. Daar speelt o.a. het onderwerp 'wie beslist m.b.t. NTA 8800 over wijzigingen'.
- Besluiten van de PG worden met name in de NsC's ter discussie gesteld (maar uiteindelijk wel geaccepteerd).

Op basis van bovenstaand overzicht heeft het Evaluatieteam geconstateerd dat de commissies in de Klimaatkolom op dit moment onvoldoende stabiel zijn in het kader van een mogelijke overdracht van NTA 8800. De PR heeft eind 2021 deze constatering overgenomen.

3. De ontwikkelingen rondom EPBD IV:

De herziening van de EPBD (EPBD-IV) is ingegeven door de aangescherpte duurzaamheidsdoelstellingen vanuit de Europese Commissie ('fit for 55' pakket). In de Programmaraad is daarover begin 2022 de volgende informatie verstrekt:

In december is door de EC de conceptversie van de herziening EPBD gedeeld met de markt. Naar aanleiding van dit concept heeft het Min. van BZK 2 stakeholderbijeenkomsten gehouden, in december 2021 en februari 2022. In de eerste bijeenkomst is de input van de markt op de voorstellen van de EC opgehaald. Deze input heeft het Min. van BZK gebruikt bij het opstellen van het BNC-fiche (beoordeling nieuwe commissievoorstellen).

In de 2^e bijeenkomst is een conceptversie van het BNC-fiche besproken met marktpartijen. Dit BNC-fiche is de basis voor de inbreng van Nederland in de wekelijkse discussies met de andere EU lidstaten over de definitieve inhoud van de EPBD IV. Overall ondersteunt Nederland de ambitie waarbij zij van mening is meer ruimte te willen voor de uitwerking en implementatie in nationale wet- en regelgeving.

De besprekingen over de EPBD-IV (per onderwerp) tussen de lidstaten zijn inmiddels begonnen. De verwachting is dat deze minimaal 1 jaar zullen duren voordat er een nieuwe en definitieve EPBD ligt. Hierna hebben de lidstaten naar verwachting 2 jaar voor de implementatie van de EPBD IV in Nationale wet- en regelgeving.

MEMO

De uitkomst van de definitieve EPBD IV is nog moeilijk in te schatten. Wel is inmiddels duidelijk dat het grote gevolgen (kan) hebben voor het Stelsel EPG zoals we dat nu kennen. Dit zal vanaf 2023 invloed gaan hebben op het werkprogramma van het Stelsel EPG.

Belangrijke aspecten uit de concept EPBD IV die veel impact kunnen hebben op het Stelsel EPG zijn:

- Voorstel voor overstap van huidige semi-statische maandmethode naar “dynamische” uur-methode.
- Voorstel om de label-letter (en BENG-eisen) te baseren op primair energiegebruik in plaats van het huidige primaire fossiele energiegebruik (EP2).
- Voorstel voor de wijze waarop dient te worden uitgegaan van het mee-waarderen van de energieprestatie van lokale warmtenetten en/of hernieuwbaar opgewekte elektriciteit.
- Voorstel om (mede) te mogen fitten op (gemiddeld) daadwerkelijk gebruik (ten opzichte van de huidige uitgangspunten van de NTA 8800 waarin wordt uitgegaan van gemiddeld “gezond” gebruik met inachtnaam van bv. ventilatie-debietten zoals gesteld in het Bouwbesluit.).
- Voorstel voor herijking Energielabel-systematiek (grenzen label A –emissievrij niveau- en label G – slechtste 15% gebouwen- zijn aangegeven). Dit zou een volledige herijking betekenen.
- Voorstel voor definitie ‘zero emission’ t.o.v. “nearly energy zero” geeft aan dat de EU –naast energiebesparing- ook wil sturen op CO2-emissie.
- Voorstel om de verplichting voor een gebouwautomatiseringssysteem voor grote systemen in utiliteitsgebouwen met één jaar te vervroegen naar eind 2024 en per 2030 uit te breiden naar middelgrote systemen.
- Voorstel voor een verplichte Smart Readiness Indicator vanaf 2026 die inzichtelijk moet maken of utiliteitsgebouwen met grote systemen geschikt zijn voor het toepassen van ‘slimme’ maatregelen.
- Voorstel dat nieuwe en ingrijpend gerenoveerde woningen vanaf 2025 worden voorzien van meet- en monitoringsapparatuur voor opwekking, distributie, opslag en gebruik van energie.

Discussies in de Programmaraad hebben geleid tot het signaal aan het Ministerie dat men positief is over de gekozen lijn van Nederland bij de onderhandelingen over de inhoud van EPBD-IV. Wijzigingen in het stelsel nu zijn onwenselijk in het kader van de voortgang.

Desondanks kan op basis van het bovenstaande geconcludeerd worden dat de impact/invloed van EPBD IV op het Stelsel EPG, zoals we dat op dit moment binnen Nederland kennen, mogelijk groot zal zijn. Waarschijnlijk zal er in de loop van 2023 en 2024 gewerkt moeten gaan worden aan aanpassingen in de bepalingsmethode (NTA 8800).

Aansluitend daarop is het evident dat een breed samengestelde NC met een kritische maar constructieve grondhouding en functioneel goed opererende WG'en, waarbij het belang van de BV Nederland voorop staat, van het grootste belang is.

4. De participatie van leden in de Europese en internationale normalisatie.

De ontwikkeling van NTA 8800, in lijn met de EPB-normen, heeft aangetoond dat belangrijke ontwikkeling van en besluitvorming over normalisatie op het gebied van energieprestatie plaatsvindt binnen CEN en ISO. Om ervoor te zorgen dat bij deze ontwikkelingen het belang van Nederland en van Nederlandse bedrijven zo optimaal mogelijk is, is actieve participatie vanuit Nederland van groot belang. Dat dit voor Nederland een positief effect kan hebben, hebben de ontwikkelingen in de afgelopen ca 30 jaar wel uitgewezen.

In de laatste jaren is er echter een duidelijke afname van deze participatie waarneembaar.

MEMO

Actieve participatie binnen CEN- en ISO/TC's en -WG'en vindt nog slechts plaats door een handvol personen.

In de afgelopen jaren heeft de NsC EPB & verwarming geprobeerd om hierin verbetering te brengen, o.a. door de oprichting van (self supporting) Taakgroepen in lijn met de structuur van CEN en ISO.

Doel van deze TG'en was meerledig, maar o.a. gericht op;

- Het volgen van de ontwikkelingen binnen een bepaalde CEN- of ISO/TC -WG;
- Het informeren van de NsC over de relevante ontwikkelingen binnen deze gremia;
- Het adviseren van de leden van de NsC over openstaande stemmingen.

Zoals al eerder in vergaderingen van de NsC is geconstateerd is dit niet echt van de grond gekomen. Dat blijkt ook uit het aantal stemmen dat uitgebracht wordt op een CEN – of ISO-ballot.

Navraag bij leden, zowel in de vergaderingen als daarbuiten, levert o.a. de volgende argumentatie voor deze situatie op:

- a) Ik vertrouw de 'trekker' van de TG in de stem die hij uitbrengt op een bepaald onderwerp;
- b) Ik heb/krijg te weinig tijd (vanuit mijn werkgever/branche) om hierin echt een actieve rol op te pakken;
- c) Het is mij te onduidelijk/teveel wat er allemaal speelt;
- d) Ik schaar me achter standpunten die door onze Europese brancheorganisatie worden ingenomen.

5. **Hoe nu verder.**

Normalisatie is een proces 'voor en door' de markt. Dat betekent in hoofdzaak 2 dingen;

- a) Er moet in de markt behoefte zijn aan normalisatie op een of meerdere onderwerpen;
- b) De markt moet een actieve inbreng leveren bij de gewenste normalisatie.

Al decennialang is er in de markt een duidelijke behoefte aan normalisatie op het gebied van de energieprestatie. De inbreng van vele marktpartijen heeft er in het begin van de energieprestatie voor gezorgd dat Nederland als een van de eerste landen een norm/bepalingsmethode op dit gebied had.

Door een actieve inbreng van vele partijen uit Nederland/de NsC EPG in Europa zorgde dit er destijds voor dat de eerste EPB-normen grote overeenkomsten vertoonden met de methoden zoals die in Nederland bekend waren.

Door diverse oorzaken is in de afgelopen jaren de actieve inbreng vanuit de NsC EPB & verwarming afgenomen. Oorzaken zijn o.a.;

- de ontwikkeling van NTA 8800 (buiten de NsC);
- de complexiteit van de methode (toegenomen t.o.v. de eerste bepalingmethoden), waardoor men het overzicht niet meer heeft;
- de bredere samenwerking tussen branches op Europees niveau (waardoor het belang van partijen op een andere tafel wordt ingebracht);
- de gevolgen van de economische crises (waardoor er minder aan normalisatie besteed mocht worden);
- de huidige crises op de arbeidsmarkt (waardoor er minder aan normalisatie besteed kan worden)'
- etc..

Voor de NsC EPB & verwarming leidt dit voor de korte termijn (tweede halfjaar 2022 en 2023) tot de verwachting dat de scope voornamelijk beperkt zal blijven tot het reageren op de Europese en mondiale normalisatie, en dat er geen 'eigen' onderwerpen aan de orde zullen zijn.

MEMO

Maar er speelt op dit moment nog iets anders, te weten de herziening van de EPB-normen. Deze zijn de afgelopen jaren ontwikkeld en vormden de basis voor de ontwikkeling van NTA 8800. Veel van deze normen zijn nu aan een 1^e herziening toe. Om ervoor te zorgen dat de inbreng vanuit de markt optimaal is en de aansluiting op NTA 8800 blijft bestaan is een actieve inbreng vanuit Nederland nodig. Hier ligt een grote kans/uitdaging voor de leden van de NsC.

Het is een omvangrijk project, maar wel gestructureerd doordat er een basisdocument met uitgangspunten is en de structuur waarbinnen gewerkt moet worden bekend is. Daarmee komt het werk van de NsC EPB & verwarming (de '26') een beetje in de richting van de voormalige NsC 35107425.

Voor degenen die dat vergeten zijn/niet meegemaakt hebben;

De NsC '26' is enkele jaren geleden opgericht door de samenvoeging van 3 oude NsC's, te weten;

- 1 de NsC 35107421, destijds verantwoordelijk voor NEN 7120 (die is vervangen door NTA 8800);
- 2 de NsC 35107422, destijds verantwoordelijk voor NEN 7125 (die is vervangen door NTA 8800);
- 3 de NsC 35107425, destijds verantwoordelijk voor het volgen van de Europese en mondiale normalisatie tijdens de ontwikkeling van de EPB-normen.

Het bovenstaande maakt duidelijk dat eventuele activiteiten van de NsC 26 rondom de herziening van de EPB-normen goed te vergelijken vallen met die van de oude NsC '25'.

Wij stellen dan ook voor om aan de NC een van de volgende adviezen uit te brengen, waarbij een duidelijk onderscheid is gemaakt i.r.t. de herziening van de EPB-normen:

Advies 1:

De NsC EPB & verwarming het Mandaat geven om namens Nederland de herziening van de EPB-normen op te pakken. Dit betekent o.a. het actief volgen van de ontwikkelingen, het deelnemen aan Werkgroepen van CEN die de herziening inhoudelijk trekken, het betrekken en informeren van de markt en het namens Nederland uitbrengen van een stem op 'drafts' en formal votes'.

Uiteraard zal de NC frequent over de ontwikkelingen geïnformeerd worden. Bovendien zal er afstemming met het rapporteursteam van NTA 8800 nodig zijn, die in overleg met de secretaris en voorzitter van de NsC nader vormgegeven zal worden.

OF

Advies 2:

'De NsC EPB & verwarming constateert dat als gevolg van het uitblijven van de overdracht van NTA 8800 naar de NC haar werkzaamheden in 2022 en naar alle waarschijnlijkheid ook in 2023 beperkt zullen blijven tot het (op afstand) volgen van de Europese en mondiale normalisatie.

Het actief volgen van de normalisatie-activiteiten van CEN en ISO is op dit moment, op enkele uitzonderingen na, geen issue voor de leden van de NsC. Zij constateert dat hierdoor de noodzaak ontbreekt om als volwaardige NsC onder de NC Binnenklimaat en Energieprestatie te functioneren. Zij adviseert daarom de NC om deze NsC als 'slappend' te beschouwen.'

Dit zal als consequentie hebben dat:

- *er, behoudens de basisbijdrage, voor 2022 geen aanvullend budget aan de leden zal worden gevraagd;*
- *er geen vergaderingen meer worden gehouden in 2022 en 2023;*
- *er geen werkprogramma voor 2023 zal worden opgesteld;*

MEMO

- *er voor het geïnformeerd blijven van ontwikkelingen vanuit CEN en ISO in 2023 een kleine bijdrage aan de leden gevraagd wordt (voor het in de lucht houden van de koppelingen met de relevantie CEN – en ISO/TC's -WG'en);*
- *de leden die branches vertegenwoordigen die niet vertegenwoordigd zijn in de NC, uitgenodigd worden zich daarbij aan te sluiten;*
- *de NC gevraagd wordt in 2023 de ontwikkelingen vanuit de Programmaraad en de Projectgroep te volgen, om na te gaan of reactivering van de NsC in de 2^e helft van 2023 wenselijk/noodzakelijk is;*
- *de voorzitter van de NsC zijn functie ter beschikking zal stellen. Hierbij wordt de NC gevraagd om de in dat geval aftredende voorzitter van de NsC, als liaison met de Projectgroep NTA 8800, wel lid te laten blijven van de NC. Zijn huidige lidmaatschap van de NC is nl. direct gekoppeld aan zijn rol van voorzitter van de NsC, die hij in de NC vertegenwoordigd.*